

uw nummer

uw datum 3 september 2022

ons nummer 126783- 2022

onze datum 4 oktober 2022

verzonden

AAN

de raadsleden

mevrouw L. Tegels en de heer M. Kalthoff

inlichtingen bij
cluster R. Mahieu
doorkiesnr. Bedrijfsvoering
0475 - 359 683

bijlage(n)
betreffende Artikel 43-vragen inzake eerherstel heksenvervolgingen Roermond

Geachte mevrouw Tegels en heer Kalthoff,

Ter beantwoording van de door u gestelde vragen op grond van artikel 43 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad met betrekking tot eerherstel heksenvervolgingen Roermond delen wij u, met opneming van de inleiding, het volgende mede.

In Nederland hebben de heksenvervolgingen in Roermond het grootste aantal slachtoffers geëist. Met name in de jaren 1613 en 1614, werd in Roermond tijdens een aantal grote procesreeksen een groot aantal mensen van hekserij beschuldigd en omgebracht door marteling en verbranding. Volgens recent onderzoek minstens 75 personen.

De vermeende heksen werden beschuldigd van een verbond met de duivel. Tijdens de verhoren, de 'scherpe examinatie', werden ze gedwongen om namen te noemen van andere heksen die aan de heksensabbat hadden deelgenomen.

Na het jaar 1614 kwamen er geen nieuwe processen meer, maar de sfeer van angst en de nasleep van deze zware geschiedenis heeft nog lang voortgeduurd. In Roermond vonden de terechtstellingen plaats op het hoogste punt van de Galgenberg, waar nu de Kepelse Meule staat met vlakbij, aan de weg een monument ter herinnering aan de heksenverbrandingen (Gerard van de Garde en Charlotte Ruys: "Kroniek van het heksenjaar" 1613-1614, Spiegel van Roermond, pagina 96-135). De theatervoorstelling De heks van Almen in Roermond heeft een goed beeld gegeven van heksenvervolgingen (in Roermond).

In Schotland heeft vorig jaar het parlement gratie verleend aan de 3837 personen die daar tussen 1563 en 1736 zijn gedood op beschuldiging van hekserij. De Duitse stad Keulen heeft in 2012 alle veroordeelde heksen eerherstel gegeven.

D66 Roermond stelt u een aantal vragen.

Vraag 1. Bent u net als D66 Roermond van mening dat het gepast is om de slachtoffers van de heksenvervolgingen in Roermond eerherstel te bieden met een postuum eerherstel?

Antwoord. Wij zijn het met u eens dat de heksenvervolgingen, waarbij in Roermond in de jaren 1613 en 1614 minstens 75 mensen werden beschuldigd van hekserij en werden omgebracht door marteling en verbranding, een zwarte bladzijde vormt in de geschiedenis van onze stad. Nergens anders in Nederland zijn in korte tijd zoveel vermeende heksen voor het gerecht gebracht en terechtgesteld als in Roermond en omgeving. Het is afschuwelijk wat er, ruim vierhonderd jaar geleden, is gebeurd. Onschuldige mensen, voornamelijk vrouwen, werden volledig ten onrechte vervolgd en ter dood veroordeeld voor iets (hekserij) wat ze nooit hadden kunnen doen. Het is onderdeel van ons verleden waaraan we niet voorbij kunnen en mogen gaan. De geschiedenis laat ons zien welke gevolgen bepaalde maatschappelijke ontwikkelingen kunnen hebben, ook in deze tijd.

In oktober 2006 heeft de toenmalige wethouder van Cultuur, de heer Lodewijk Imkamp, excuses aangeboden namens de gemeente Roermond voor de heksenprocessen in de zeventiende eeuw. Hij deed dit tijdens een bijeenkomst in het kader van Halloween in het Limburgs Museum in Venlo. In plaats van een postuum eerherstel, zoals door u genoemd in bijvoorbeeld Schotland en Keulen, denken wij eraan in de publieke ruimte aandacht te schenken aan dit onderdeel van onze geschiedenis. Ook op die manier kan erkenning en eerherstel van de slachtoffers van de heksenjacht een plaats krijgen in onze hedendaagse maatschappij.

Vraag 2. Op welke wijze wil het college van B&W hier invulling aan geven?

Antwoord. De gerichtsplaats bevond zich op het hoogste punt van de Galgenberg, waar nu de Kepelse Meule staat. Hier werden de tot heks veroordeelden verbrand. Aan de voet van de Galgenberg (de terechtstellingsplaats) staat een galg met een bordje. De namen op het bordje zijn niet helemaal juist en de informatie is niet volledig. Bij de Rattentoren (gevangenis tijdens het voorarrest en de plaats waar de verhoren plaatsvonden), herinnert momenteel niets aan de heksenprocessen. De Rattentoren werd tot in de 19^e eeuw Heksentoren genoemd. Wij zullen met de erfgoedorganisatie Rura en de Stichting Ruimte overleg plegen om bij de Galgenberg en de Rattentoren meer aandacht te geven aan die periode.

Verder kan gedacht worden aan het geven van een straatnaam en ook kunnen initiatieven van scholen of andere maatschappelijke organisaties worden ondersteund, mede vanwege de parallellen die met het heden gemaakt kunnen worden. De door u aangehaalde artikelen uit de 'Spiegel van Roermond' zijn hiervoor een goede informatiebron.

Vraag 3. Bent u bereid een oproep te doen aan het kabinet om landelijk een postuum eerherstel te bieden aan de slachtoffers van de heksenvervolgingen in Nederland?

Antwoord. Gelet op de antwoorden op de vragen 1 en 2 geven wij er de voorkeur aan om lokaal meer aandacht te schenken aan de slachtoffers van de heksenvervolgingen.

Vraag 4. Zijn er volgens u aanvullende mogelijkheden om bewustwording in Roermond te vergroten aangaande onze geschiedenis van heksenvervolgingen? Bent u bereid om met maatschappelijke partners aanvullende mogelijkheden te onderzoeken?

Antwoord. Zie ons antwoord op vraag 2 en wij zijn uiteraard bereid om, desgevraagd, met maatschappelijke partners aanvullende mogelijkheden te onderzoeken.

Een kopie van deze brief is aan de overige leden van de raad gezonden.

Met vriendelijke groet,

het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris, de burgemeester,

drs. J.W.A. Kradolfer (a.i.)

M.J.D. Donders – de Leest